

NOTĂ ASUPRA UNUI FRAGMENT DE CRANIU UMAN DESCOPERIT ÎN CETATEA HALMYRIS (MURIGHIOL, JUD. TULCEA)*

ALEXANDRA COMȘA

Institutul de Arheologie Vasile Pârvan,
București
alexcomsa63@yahoo.co.uk

Key-words: human cranial fragments, anthropological analysis, Halmyris, Murighiol.

Abstract: This note refers to the study of few human cranial fragments discovered in the levelling clay near a column base, re-used during the reconstruction of the fortress from Halmyris that took place at the half of the 6th century AD. The fragmentary calotte had been reconstructed as much as possible. Given that the thickness of the bone is rather big, we have assumed that it probably had belonged to a male individual. Considering the appearance and obliteration degree of the lambdoid suture, the age of the individual should be of 65-74 years, in the first half of the interval, for the respective sex.

Cuvinte-cheie: fragmente craniene umane, analiză antropologică, Halmyris, Murighiol.

Rezumat: Această notă se referă la studiul câtorva fragmente craniene umane descoperite în lutul de nivelare de lângă baza unei coloane, re-folosită în timpul reconstrucției cetății de la Halmyris care a avut loc la jumătatea secolului al VI-lea p.Chr. Calota fragmentară a fost reconstituită, atât cât a fost posibil. Dat fiind faptul că grosimea osului este destul de mare, am presupus că acesta a aparținut probabil unui individ de sex masculin. Având în vedere aspectul și gradul de obliterare a suturii lambdoide, vârsta individului respectiv era de 65-74 de ani pentru sexul la care ne referim, fiind vorba, de începutul intervalului pentru sexul la care ne referim.

155

Cercetările din zona A, amplasată în spatele porții de nord, a fortificației de la Halmyris, efectuate în anul 2009, au avut ca obiectiv identificarea elementelor arhitectonice din arealul dintre *basilica episcopalis* și *Thermae 1*. Suprafața cercetată din □ 6 A 12-14; □ 6 C, 5-8; □ 7A 1-5 a dus la identificarea unui complex economic construit în a doua jumătate a secolului al VI-lea, așa cum indică două monede din timpul domniei lui Iustin II, între 578-581 și ceramica specifică acestei perioade. Peretele de vest al clădirii nr. 2, care desparte un zid de blocare a accesului spre fostul traseu al *decumanus maximus* (scos din funcțiune încă de la sfârșitul secolului al IV-lea), construit din piatră de șist legată cu pământ, suprapune în □ 6 C 5 a-d un nivel constructiv databil foarte probabil la sfârșitul secolului al V-lea, în orice caz, în a doua

sa jumătate. Acest nivel conține, de altfel, un strat de ceramică sfărâmată și pietriș, ceea ce indică o amenajare coerentă efectuată înainte de construcția zidului menționat. Cu acest prilej, lângă o bază de coloană, reutilizată în timpul reconstrucției de la jumătatea secolului al VI-lea, în lutul de nivelare, au fost descoperite câteva fragmente de piese din bronz și porțiuni de oase, între ultimele remarcându-se cele provenind de la un craniu uman*. Acesta este analizat antropologic în următoarele rânduri.

Descriere antropologică

A fost descoperită o porțiune de calotă craniană umană fragmentară, din care diferitele porțiuni osoase se aflau într-o stare foarte bună de conservare, nefiind deci friabile. În urma reconstituirii acesteia, a rezultat că este vorba despre o porțiune relativ mare, provenind din parietalul drept, fără zona suturii sagitale și un fragment de occipital¹ (Fig. 1). Parietalul amintit se „articulează” cu occi-

* Informațiile exacte privind aspectele arheologice ale descoperirii, ca și materialul osteologic, ne-au fost oferite cu amabilitate de către arheologul Mihail Zahariade, căruia îi mulțumim și pe această cale.

¹ Ifrim (coord.) 1983, 15; Krogman 1962, 78-83.